

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Magnum Matrimonij Sacramentum Casibus Practicis
Expositum**

Reutlinger, Ignaz

Augustæ Vindelicorum, 1716

VD18 10508716

Quæstio sexta. Quomodo promissio Sponsalitia fieri debeat circa personam determinatam? quæ est sexta, & ultima conditio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40059

QUÆSTIO SEXTA.

Quomodo promissio Sponsalitia fieri debet circa personam determinatam , quæ est sexta , & ultima conditio.

C A S U S

Tribus Sororibus indeterminatè simul promittentis.

Simachus tribus Bertulphi filiabus , ipso præsente , sibiique gratulante , pollicetur , aliquam ex ijs se ducturum in coniugem : Virgines promissionem hanc acceptantes , omnes reprobant.

Q. An hæc promissio constituat Sponsalia ?

S Y N O P S I S .

1. Sponsalia indeterminata ordinariè nulla sunt , & jocularia.
2. Si tamen tendant etiam indeterminatè in certum , ac determinatum numerum personarum , possunt obligationem inducere.
3. Sed hæc obligatio non est Sponsalitia , nec fiunt per talem promissionem vera , & absoluta Sponsalia , sed potius conditionata.
4. Evadunt tamen hæc vera , & absoluta , quando promissor unam ex omnibus eligit.

H 2

s. Si

5. Si renuat illa , quam elegit , non tenetur aliam ducere.
6. Si Pater indeterminatè unam promisit è pluribus filiabus , & postea quāpiam offerat , alter verò eam renuat habere uxorem , non tenetur aliam dare.
7. Ante Concilium Tridentinum Sponsalia indeterminata per carnalem copulam transferunt non solum in absoluta , sed in Matrimonium , non item post Concilium.
8. Aliunde tamen , Concilio non obstante , possunt transire in absoluta per copulam supervenientem.

I Ponsalia indeterminata ordinariè nulla esse , nec obligationem inducere , manifestum est , veluti si quis promitteret , se ducturum unam ex feminis hujus regni . vel orbis : talis sanè promissio à nemine solet acceptari , passimque ab omnibus habetur pro nulla , mērē ioculari , & inepta ad contrahendam more humano nuptiarum obligationem . An verò idem sentiendum sit , quando promissio quidem incerta est quoad determinatam , & individuam personam , sed tamen est directa ad certum numerum personarum , quæ promissionem acceptent , & repromittant , dubium est hujus casus .

2. Certum est , ita promittentem contrahere aliquam obligatiōnem ; nam ponitur verè promittere ,

& non fictitiè : ergo promissio ista inducit obligationem , est enim hoc de natura omnis veræ , & acceptatæ promissionis , ut obligationem inducat ; hinc Sapiens Prov. 6. v. 1. dicit : Fili mi , si sponderis pro amico tuo , desixisti apud extraneum manum tuam , illaqueatus es verbis oris tui , & captus proprijs sermonibus : sic ergo , quod dico , fili mi , & temetipsum libera , quia incidisti in manum proximi tui : capitur ergo , qui promittit , & obligationem contrahit , sibiique vincula iniicit . Imò Hebrais promissio non aliud sonat , quam vinculum , ut norat Hugo Grotius L. 2. de Iure belli , & pacis c. ii. n. 4. & L. 1. ff. De Pactis : nihil est tam congruum fidei humanae , quam ea , quæ inter eos placuerunt , servare : debet ergo servare , ad quod se taliter promittens obligavit , nempe ut sub disjunctione unam ducat ex illis , quibus sic sub disjunctione promisit , & ad hanc suam pro-

promissionem servandam cogi potest. Dicastillo disp. I. de Matr. dub. 18 n. 229. Perez disp. 4. de Matr. Sect. 5. n. 1. Rebellus p. 2. de oblig. Iust. L. 4. q. 4. de Sponsal. n. 2.

3. Sed nihilominus hæc obligatio neutiquam est Sponsalitia, neque ex tali promissione consurgunt vera, & propriè dicta Sponsalia. Ita Sanch. L. 1 disp. 26. n. 1. Dicastillo l. c. n. 222. Sylvest. V. Sponsal. q. 6. Palao disp. 1. pu. 2. n. 7. Coninck disp. 21. dub. 2. n. 16. Perez disp. 4. Sect. 5. n. 3. & disp. 5. Sect. 4. n. 1. Bonac. q. 1. de Sponsal. pu. 3. n. 2. Præpos. Rebellus, Becanus, Pontius &c. Ratio est. 1. quia Sponsalia sunt via ad Matrimonium, & quædam istius inchoatio: ergo sicuti Matrimonium necessariò debet esse cum determinata persona, ita etiam Sponsalia verè & perfectè contrahi nequeunt, nisi cum una, eaque certa, & determinata persona. 2 Ex Sponsalibus veris, & perfectis oritur impedimentum publicæ honestatis: at verò istud impedimentum non oritur ex Sponsalibus incertis, quæ non feruntur in determinatam personam, ut exprefse habetur in c. Unic. De Sponsal. in 6. ubi Bonifacius VIII. sic ait: *ex Sponsalibus conditionatis ante conditionem extantem, sicuti & incertis, nulla publicæ honestatis justitia oritur: ergo ejusmodi Sponsalia indeterminata, & incerta non sunt propriè dicta, & perfecta Sponsalia, sed potius dici debent.*

Sponsalia conditionata, ad eligendam scilicet in futurum unam ex ipsis, quibus sub disjunctione facta est promissio, quia nempe promisit quidem omnibus, non tamen quod omnes velit ducere, sed unam ex ipsis: ergo sub hac conditione contraxit cum singulis, si te v. g. ex hoc ternario elegerim, sicutque vicissim puellæ repromiserunt singulæ sub hac conditione; si me ex alijs elegeris.

4. Quod si unam ex ipsis omnibus præ alijs eligat, electione istâ purificatur conditio, eaque positâ habentur eo ipso vera, & perfecta Sponsalia, induciturque impedimentum publicæ honestatis; unde si alteram deinde sororem duceret, irritum esset Matrimonium. Ita Authores cit. juxta Concilium Trident. Sess. 24. de reform. Matr. c. 3. Atque hic est primus modus, quo ista Sponsalia conditionata transeunt in absoluta. De alio modo, quo pariter absoluta evadunt, paulò post dicetur

Dixi *si unam præ alijs eligas*, quia electio spectat ad promissorem, si quidem in omni promissione alternativa, id est, cum diversæ res sub disjunctione debentur, ad primum promissorem, seu debitorem spectat eligere juxta Reg. 70. de R. J. in 6. in *alternativis electoris* (sive debitoris, ut alias legitur) est *electio*, & sufficit alterutrum impleri.

6. Ex hoc consequitur, quod si

163,

is, qui promisit ex pluribus unam ducere, certam aliquam determinatam eligat, illa autem renuat, non obligetur promissor ad alteram ducendam, sed penitus liber permaneat, nisi tamen se obligaverit, quod renuente una velit aliam ducere. Ratio est, quia, quantum in se est, paratus est ad promissionem implendam, id est, ad ducendam illam, quae renuit, unde per ipsum non stat, ne unam illarum ducat, quod facere spopondit, sed stat per illam, quae recusat, ad quam non pertinet electio, cum ista spectet ad promissorem: hie igitur promisso suo satisfecit, dum hanc elegit uxorem ducere, quia non promisit, quod vellet eligere singulas, aut una nolente alteram, sed unam ex omnibus, quod fecit: si igitur, ista renuat, ipse ad nihil aliud obligatur. Sanch. l. c. n.

2. Dicastillo, Perez, Bonac. &c.

6. Idem dicendum est, quando Pater promisit unam ex filiabus dare conjugem, hancque incertam, & indeterminatam promissionem alter acceptavit, quia tunc manet electio penes patrem, qui suo promisso satisfacit quamcunque offerendo, etiamsi clauda sit, gibbosa, lusca, &c. dummodo ceteroquin corpus habeat, quod aptum sit ad Matrimonium, quam si alter recuset, Pater ad nihil aliud obligatur, quia electio, ut supra dixi, est primi promittentis L. Si in emptione §. si emptio. ff. De contraria, empt. & L. Si ita ff. eod. Quod

si, priusquam aliquam offerat, omnes praeter unam morerentur, tenetur dare superstitem, etiamsi dum promisit, non habuerit animum dandi istam, sed aliam, quia aliter nequit implere promissum, nisi tradendo hanc. Sanch. & alij citati. Sed haec in easu nostro ad Bertulphum Patrem non faciunt, nec enim ipse promisit, verum dum dicitur sibi de Simachi promissione fuisse gratulatus, praeceps complacuit sibi in isto promisso, idque acceptavit, & consensum praestit, electio vero mansit ex parte Simachi.

7. Modò superest quæstio inter Authores agitata, multumque controversa, an sicuti talis incerta promissio evadit perfecta, & Sponsalitia per supervenientem electionem personæ determinata factam à promissore juxta superiori dicta n. 4. ita Sponsalia incerta, & sub disjunctione contracta reddantur certa, & determinata per copulam supervenientem, veluti si in casu proposito Simachus, qui tribus puellis simul promisit, se unam ex ipsis ducturum, postmodum aliquam ex ijs cognovisset carnaliter, an, inquam, per talem copulam censeatur istam præ alijs elegisse?

Circa hanc questionem docet Sanch. cit. disp. 26. n. 8. ejusmodi promissiones indeterminatas per supervenientem copulam transire omnino in Matrimonium, attendendo jus antiquum ante Concilium Tridentinum, quia promissiones istæ constituant

stituunt Sponsalia conditionata ante electionem, quæ sunt ab soluta per electionem promissoris, sufficiens autem electio sit per copulam, per quam conditio purificatur; ergo per copulam supervenientem ejusmodi Sponsalia conditionata transeunt in Sponsalia absoluta, imd in ipsum Matrimonium juxta c. Ex illis. *De Condit. appos.* At vero jure novo Tridentini, quod Sess. 24. c. 1. irritat Matrimonia clandestina, ait, jam non amplius transire non solum in Matrimonium, sed neque in Sponsalia absoluta, quæ obligent ad contrahendas nuptias. Ratio est, quia ante Concilium Tridentinum Ecclesia, ne præsumeret delictum fornicationis, præsumpsit, istam copulam fieri affectu maritali, & adesse consensum de præsenti: ergo fiebat tunc Matrimonium ex præsumptione Ecclesie, & in illud transibant Sponsalia; nunquam tamen etiam olim Ecclesia agnovisset pro Matrimonio, si constitisset, post Sponsalia copulam fuisse habitam non ex affectu maritali, sed merè fornicario: postquam igitur Concilium Tridentinum clandestina Matrimonia annullavit, Sponsalia per clandestinam hanc copulam nequeunt amplius transire in Matrimonium, quia accessus iste ad mulierem non potest amplius præsumi fieri affectu maritali, sed est affectus fornicarius, atque adeò, cum modò in Matrimonium non transeat, nequaquam receditur à conditione,

sed manent ex hoc capite Sponsalia conditionata. Ita præter Sanch. tenet Barbosa in c. *Ex literis. De Sponsal. n. 7. & Dicastillo disp. 1. de Matr. dub. 18. n. 241.*

8. Ego in præsenti controversia dicendum judico, ejusmodi Sponsalia conditionata post Concilium Tridentinum, quod Matrimonia clandestina annullat, per copulam supervenientem non fieri quidem amplius absoluta sive de futuro, sive de præsenti ex ea ratione, quâ olim transibant in Matrimonium, nihilo minus tamen etiam post Tridentinum conditionata isthac Sponsalia ex alia ratione transire in absoluta de futuro per ipsam habitam carnalem copulam, estque iste secundus modulus, quo indeterminata, & incerta Sponsalia ex conditionatis evadunt absoluta, ita mecum sentiunt Perez disp. 4. Sect. 5. n. 8. & seqq. Bonac. q. 1. de sponsal. pu. 3. n. 3. Coninck, Rebellus II. cc. Wiestner n. 24. de sponsal. Rationem assigno. 1. quia præsumi non potest, talem per istam copulam aliud voluisse, quam hanc ex alijs in individuo sibi in Sponsam diligere, nam eo ipso, quod plures ista foeminae, quibus indeterminate promisit, sorores sint, ut ponitur in casu præsente, per copulam cum una earum habitam evadit aliarum affinis, ac consequenter inhabilis ad Matrimonium cum alia contrahendum, præterquam cum ea, quam cognovit; ergo hanc verosimile est elegisse.

2. Sive

2. Sive cognatae sint istae foeminæ, sive non, præsumi non potest, puerilam aliter, quam sub spe Matrimonij concessuram facisse usum sui corporis, neque videtur vir aliter exegisse, nisi sub dicta spe, & promissione, proinde se tali modo inter plures determinavit ad hanc præ alijs è ternario eligendam sibi in Sponsam: si igitur in casu proposito post factam

indeterminatam promissionem ad tres sorores Virgines unam deinde ipsarum Simachus cognovisset carnaliter, censendus foret, hanc sibi præ alijs elegisse in Sponsam, & cum ea celebrâsse Sponsalia absoluta, secus facta indeterminata promissio, qualis in casu ponitur, ad contrahenda Sponsalia est insufficiens.

QUÆSTIO SEPTIMA.

An ante Matrimonium necessariò præmitti debeant Sponsalia, & an sufficiente clandestina?

C A S U S

Nolentis contrahere Sponsalia, nisi absentibus Parocho, & testibus.

Edricus diu persuaderi non potest, ut ducturus uxorem priùs contrahat Sponsalia de futuro; demum in hoc consentit sub ista conditione, ut ea fiant sine Parocho, & testibus.

- Q. 1. An necessariò sint præmittenda Sponsalia?
2. An possint celebrari clandestinè?

SYNOPSIS